

прийомів їх вирощування, що більш в повній мірі сприяють реалізації потенціалу продуктивності сортів, підтверджених економічною ефективністю.

Вагоме місце серед них займає застосування фунгіцидів на посівах гороху в період вегетації культури, які не лише стримують розвиток хвороб, а й допомагають зберегти величину майбутнього врожаю.

У варіанті із застосуванням фунгіциду Амістар екстра 280 SC, к.с. приріст урожайності насіння склав 0,43 т/га за урожайності в контролі 2,5 т/га. Фунгіцид Рекс Т, в цьому відношенні проявив себе краще, приріст урожайності склав 0,57 т/га.

Отже, використання фунгіцидів у захисті гороху від хвороб, в тому числі й іржі, є вагомим внеском в збереження врожаю зерна та насіння.

УДК 633.15:631.5

Б. М. Шишкін, аспірант, **Л. В. Жукова**, канд. с.-г. наук, доцент
Державний біотехнологічний університет

РОЗПОДІЛ ГРУП СТИГЛОСТІ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ ПРИ ПОСІВІ

Гібриди кукурудзи мають багато переваг, які роблять їх ефективним вибором для сільського господарства. Вони зазвичай забезпечують вищу врожайність порівняно з традиційними сортами, що дозволяє отримати більше зерна або силосу з тієї ж площі. Але при посіві кукурудзи важливо ураховувати не тільки його гібрид, а і групу стиглості, оскільки це дозволяє максимально адаптувати вирощування до конкретних кліматичних і агротехнічних умов.

Гібрид визначає основні характеристики рослини, такі як врожайність, стійкість до хвороб і шкідників, а група стиглості – це час, необхідний для досягнення повної зрілості. Якщо не брати до уваги групу стиглості, навіть найкращий гібрид може не виправдати свій потенціал. Неправильний вибір може суттєво знизити врожайність, оскільки рослини можуть не встигнути дозріти до настання несприятливих погодних умов. Це також погіршує якість врожаю, особливо зерна, яке не досягає потрібного рівня зрілості.

Ефективність використання ресурсів, таких як вода та добрива, теж страждає, адже пізньостиглі гібриди можуть потребувати більше

вологи та догляду. Крім того, неправильний вибір може ускладнити збір врожаю та призвести до економічних втрат через додаткові витрати, наприклад на сушку зерна, або ускладнення його зберігання, що може призвести до зниження якості продукції.

Основним критерієм при розподілі груп стиглості гібридів кукурудзи є ФАО (FAO) – це індекс, який використовується для класифікації гібридів за тривалістю вегетаційного періоду. Індекс ФАО вказує на кількість днів, необхідних для досягнення гібридом повної стиглості від моменту посіву до збирання врожаю. Чим менший показник ФАО, тим коротший вегетаційний період у гібриду. За групами стиглості гібриди кукурудзи поділяють на сім груп. В Україні гібриди дуже ранньостиглої групи поширені мало (низькопродуктивні). Однак їх можна використовувати на Півдні України в поукісних посівах після культур, що рано звільняють поле, коли ще достатня кількість вологи. Зерно пізньостиглих і дуже пізньостиглих гібридів в умовах нашої країни не встигає або має зависоку вологість на час збирання.

Гібриди кукурудзи, що вирощуються на території України, поділяються на такі групи стиглості, засновані на тривалості їх вегетаційного періоду:

Ранні гібриди (ФАО до 200) – короткий вегетаційний період, до 90-110 днів. Підходять для регіонів з коротким літом або ризиком ранніх заморозків. Сума середньодобових температур 2200°C, ефективних 800–900°C. Прикладом є гібрид ДКС 2790 (ФАО 170) – гібрид, стійкий до холодних умов, швидко дозріває та П8521 (ФАО 220) – стійкий до стресів, підходить для регіонів з коротким вегетаційним періодом.

Середньоранні гібриди (ФАО 200–300) – тривалість вегетації 110–120 днів. Використовуються в регіонах з помірним кліматом. Сума середньодобових температур 2400°C, ефективних – 1100°C. Приклад ДКС 3730 (ФАО 280) – стійкий до посухи, забезпечує високу врожайність при помірному кліматі та СИ Талісман (ФАО 200) – популярний гібрид, стійкий до хвороб, адаптований до різних умов.

Середньостиглі гібриди (ФАО 300–400) – вегетаційний період 120–130 днів. Підходять для регіонів із тривалішим літом. Сума середньодобових температур 2600°C, ефективних 1170°C. ДКС 4014 (ФАО 310) – стабільний врожай за умов недостатньої вологи та КВС

381 (ФАО 350) – добре переносить посуху, забезпечує стабільний врожай.

Пізнюстигли гібриди (ФАО понад 400) – довгий вегетаційний період, понад 130 днів. Використовуються у південних регіонах з теплим і тривалим літом. Сума середньодобових температур 2800°C, ефективних 1210°C. ДКС 5007 (ФАО 440) – високоврожайний, ідеальний для південних регіонів та СИ Зефір (ФАО 430) – має тривалий вегетаційний період і підходить для теплих регіонів.

На західній частині України через помірний та вологий клімат перевагу надають раннім та середньораннім сортам гібридів. Популярними гібридами є: Ротанго (ФАО 200), СИ Талісман (ФАО 200), Піонер П8521 (ФАО 220), ДКС 3203 (ФАО 240).

Також можна оптимізувати врожайність через змішування груп стиглості: Використання гібридів різних груп стиглості на одному полі або в господарстві дозволяє мінімізувати ризики, пов'язані з погодними умовами, а також розтягнути період збору врожаю, що спрощує управління ресурсами та збирання. Особливо ефективно) доцільне використання різні групи стиглості для тих фермерів які мають великі посівні площі

Оптимальний вибір групи стиглості гібридів кукурудзи є ключовим фактором для максимізації врожайності та якості врожаю. Правильно підібраний гібрид дозволяє рослинам ефективно використовувати тепловий потенціал регіону, забезпечуючи повне дозрівання зерна. Група стиглості повинна відповідати кліматичним умовам конкретного регіону в якому його вирощують. Використання гібридів різних груп стиглості допомагає знизити ризики, пов'язані з несприятливими погодними умовами і дозволяє уникнути перевантаження техніки під час збору врожаю завдяки поступовому дозріванню.

Економічна ефективність вирощування кукурудзи також значно залежить від правильного вибору групи стиглості, оскільки гібриди, які відповідають умовам регіону, потребують менше ресурсів на догляд і забезпечують стабільно високий врожай. Суми ефективних температур є важливим чинником при виборі гібридів, оскільки кожна група стиглості потребує певної кількості тепла для повного розвитку. Врахування цих факторів дозволяє уникнути втрат врожаю через недозрілість і досягти стабільних результатів при мінімальних витратах.